

Handelshøyskolen BI

MAN 51271 Terrorism and Counter-Terrorism

Term paper 60% - W

Predefinert informasjon

Startdato:	17-01-2022 09:00	Termin:	202210
Sluttdato:	30-05-2022 12:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	P		
Flowkode:	202210 11595 IN02 W P		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Arild Ravlo Hersleth

Informasjon fra deltaker

Tittel *: Hvilken trussel utgjør al-Shabaab for norske diplomater i Kenya og Somalia

Naun på veileder *: Ellen Thelin Haugestad

**Inneholder besvarelsen
konfidensielt
materiale?:** Nei

**Jeg bekrefter
innlevering til
biblioteket *:** Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)

Gruppenummer: 18

**Andre medlemmer i
gruppen:** Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Innholdsfortegnelse

Innhold

INNHALDSFORTEGNELSE	1
SAMMENDRAG.....	2
INNLEDNING	3
<i>Somalia.....</i>	<i>3</i>
<i>Al-Shabaab.....</i>	<i>3</i>
<i>Nabolandene.....</i>	<i>4</i>
<i>Al-Qaida.....</i>	<i>4</i>
<i>Norske diplomater i Kenya og Somalia.....</i>	<i>5</i>
INDIKATORANALYSE	5
INTENSJON (VILJE)	6
KAPABILITET (EVNE)	7
<i>Terrorhandlinger.....</i>	<i>7</i>
<i>Rekruttering.....</i>	<i>9</i>
<i>Våpen og Modus Operandi.....</i>	<i>10</i>
<i>Finansiering</i>	<i>13</i>
<i>Organisasjon.....</i>	<i>14</i>
TRUSSELUTVIKLING	15
SANNSYNLIGHETSVURDERING OG KONKLUSJON	15
VEDLEGG: REFERANSER/LITTERATURLISTE	17

Sammendrag

Trusselvurderingen er et verktøy for å vurdere tiltak som kan begrense eller eliminere et mulig terrorangrep, fra aktøren terrorgruppen al-Shabaab på norske diplomater i Kenya og Somalia.

Metodikken som brukes er indikatoranalyse, med beskrivelse av en mulig fremtidig utvikling og sannsynlighet ved hjelp av PSTs standardiserte sannsynlighetsord. En trusselvurdering er ingen presis øvelse og gir ikke en eksakt beskrivelse av trusselen, men den vil fungere som en bevisstgjøring for arbeid med sikkerhet.

Al-Shabaab er kjent i Norge som organisasjonen som stod bak angrepene på Westgate kjøpesenteret i Nairobi i 2013.

Norske Hassan Ali Khaire var i en periode rundt 2020 president i Somalia, han er som mange andre, flyktning fra Somalia. Siden Somalias selvstendighet fra England i 1960 har det vært sammenhengende urolige politiske tilstander, og medfølgende dårlige levevilkår. I tillegg har det vært sultkatastrofer, som delvis har blitt hindret av terrorgruppen al-Shabaabs blokade av hjelpearbeid.

Somalia er et klansamfunn, hvor staten tradisjonelt står svakt. Alt dette legger til rette for «en perfekt storm», hvor terrorgrupper som al-Shabaab kan vokse.

Indikatorene i vurderingen viser at al-Shabaab har både vilje og evne til å gjennomføre terrorangrep. Gruppen defineres i dag som en av de største og mest dødelige terrorgruppene. Men det er noen tydelige mønstre som er interessante å forstå, for å unngå å bli rammet av terroren. Selv om terrorisme i sin definisjon skal spre frykt til mer enn den målrettede fienden, er angrepene i al-Shabaabs tilfelle nesten alltid rettet mot primære mål, som myndigheter eller militæret. Det gjør at de norske diplomatene kan forholde seg til trusselen, hvis de har stor bevissthet rundt hvilken rolle de til enhver tid innehar, og hvem de er omgitt av.

Innledning

Trusselvurderingen vil redegjøre for trusselbildet Norske diplomater står ovenfor i Kenya og Somalia, fra terrorgruppen al-Shabaab. Gjennom å undersøke indikatorene og deres utvikling vil trusselvurderingen gi nyttig informasjon for å planlegge sikkerhetsarbeid som kan redusere sannsynligheten og konsekvensen av terrorhendelser. Trusselvurderingen bruker PST (Politiets sikkerhetstjeneste) sin definisjon av sannsynlighet, for å beskrive sannsynlighet for en kommende terrorhendelse.

Somalia

Somalia ble selvstendig fra britisk kolonistyre i 1960. Støttet av Sovjetunionen ble Siad Barre innsatt som militærdiktator og president. Han styrte fra 1969 til militærkuppet i 1991, da flere klanledere ble enige om å styrte det sosialistiske diktaturet. Etterfølgende borgerkrig og lovløshet beredte grunnen for et nytt parti, Den Islamske Rettsunion (ICU), en Sharia-fokusert gruppe. ICU hadde støtte i folket og vokste raskt. I en periode i 2006 var hovedstaden Mogadishu en relativt fredelig by, både havnen og flyplassen i Mogadishu åpnet for handel for første gang siden 1991, men alt var strengt kontrollert av ICU, Den Islamske Rettsunion. (Council on Foreign Relations, 2022).

Mot slutten av 2006, ble Somalia invadert av etiopiske styrker, støttet av USA, for å slå ned den ekspansive utviklingen av ICU. Den internasjonalt anerkjente sittende regjeringen, ønsket den etiopiske invasjonen velkommen. USA støttet invasjonen med flystyrker og med finansiell støtte til lokale klanledere, fordi de var bekymret for at Somalia kunne bli et nytt fristed for terrorister. Det var da situasjonen i Afghanistan, hvor terrorister kunne trene og bygge opp organisasjoner beskyttet av en jihadist vennlig regjering. (Somalia, 2022).

Al-Shabaab

Al-Shabaab som betyr «de unge», vokste frem som er ungdomsmilits i ICU. ICU ble delvis oppløst når de ble drevet ut av Mogadishu av den etiopiske invasjonen i 2006. I perioden fra 2006 til 2009 lignet al-Shabaab en opprørsgruppe, uten bruk av selvmordsaksjoner, som hadde god støtte i folket fordi de stod imot en inntrengende fiende. Etter borgerkrigen og at de etiopiske styrkene trakk seg ut i

2009, kunne al-Shabaab erobre store områder i sør i Somalia. I 2011 mistet al-Shabaab kontroll på hovedstaden, og har siden vært i kontinuerlig krig mot myndighetene og deres internasjonale støttespillere. (Al-Shabaab, 2022; Council on Foreign Relations, 2022).

Nabolandene

Kenya ble i økende grad utsatt for terrorangrep og kidnappinger etter at al-Shabaab fikk makt i Somalia. Det resulterte i at Kenya gjennomførte en egen militær aksjon i 2011 mot al-Shabaab, i Somalia, Operasjon Linda Nchi. Målet med aksjonen var å slå ned gruppens aktivitet, og opprette en buffersone mellom Kenya og Somalia. I 2012 ble den Kenyanske styrken inkludert i den AU og FN støttende fredsbevarende styrken som fortsatt er der, AMISOM (African Union Mission in Somalia). (Linda Nchi, 2022). Både Kenyas militære operasjon for å hindre al-Shabaabs vekst 2011, og Etiopias invasjon i 2006 mot ICU, var støttet av myndighetene i Mogadishu. Disse aksjonene får ofte skylden for al-Shabaab vekts, da det somaliske folket så dette som fiendtlige angrep utenifra, ikke minst var den amerikanske støtten upopulær. Både Kenya og Etiopia har kristne grupperinger og ønsket å være aktive på post 9/11-USAs side av «war on terror». (Al-Shabaab, 2022; Council on Foreign Relations, 2022).

Al-Qaida

Al-Shabaab ble en del av al-Qaida i 2012, og innførte ekstreme religiøse idealer. Denne sammenslåingen gjorde også konflikten mellom al-Shabaab og de USA støttede styrkene, til en global krig, utført på slagmarken i Somalia.

Al-Qaida oppstod som en jihadistisk motstandsbevegelse da sovjetiske kommunistiske styrker invaderte Afghanistan på 1980-tallet. Lederen Osama bin Laden fikk støtte fra USA (!) for å nedkjempe Sovjet-invasjonsstyrkene. Etter dette fortsatte al-Qaida sin motstand mot ikke muslimske land, da spesielt USA og Israel. Før terrorangrepene på tvillingtårnene i New-York 9/11/2001 utførte al-Qaida terrorangrepene mot den amerikanske ambassaden i Nairobi og i Dar es Salaam 7. august 1998. Utover 2000-tallet, under USAs «War on terror» ble det vanskelig for gruppen å være operativ, al-Qaida etablerte da franchiser eller støttespillere (affilierte) for å utføre sine angrep. Al-Qaida ekspanderte fra sitt kjerneområde i Midtøsten til blant annet Maghreb i Nord-Afrika (AQIM) og Sahel

(JNIM). På Afrikas Horn, i Øst-Afrika, er al-Shabaab al-Qaidas «representant». (Al-Shabaab, 2022; Council on Foreign Relations, 2022).

Norske diplomater i Kenya og Somalia

Trusselvurderingen tar for seg norske diplomaters eksponering for terror, fra terrororganisasjonen al-Shabaab. Den norske ambassaden i Nairobi dekker både Kenya og Somalia. Norske diplomater arbeider på ambassadens kontor (kanselli), men er også på arbeidsreiser for å følge aktuelle prosjekter eller situasjoner, i små landsbyer, på konferanser, og møter i store byer eller i en flyktningleir.

Diplomatene leier boliger på det private markedet i Nairobi, bortsett fra ambassadøren som bor og virker i en embetsbolig. Trusselvurderingen vil belyse risiko for angrep som er rettet mot de forskjellige rollene en norsk diplomat i innehar: 1) norsk diplomat, 2) «vestlig eller turist», 3) vanlige innbygger.

Indikatoranalyse

Indikatoranalyse brukes for å analysere terrorgruppens intensjon (vilje) og kapabilitet (evne). Cynthia Grabo (2002) deler indikatorene inn i taktiske og strategiske indikatorer, de taktiske indikatorene er operasjonelle fakta som peker mot en sannsynlig nærstående (i tid) hendelse, mens de strategiske indikatorene beskriver fenomener som varsler en mulig fremtidig trussel. (Grabo, 2002, s. 3-4). I denne trusselvurderingen brukes det kun åpne kilder og fokuset er derfor på de strategiske sidene, da akutte taktiske situasjoner krever faktisk og presis informasjon, som vanligvis kun er tilgjengelig gjennom etterretning.

I søken etter de avgjørende fenomenene som kan indikere et angrep er det mange måter å feile på, blant annet ens egen forutinntatthet/bias. En annen sårbarhet ved trusselvurderinger er at vi har forskjellig oppfatning av «naturlig og rasjonalt», i forskjellige kulturer og religioner. Det gjør det vanskelig å forstå kausaliteter. (Grabo, 2002, s. 102). Grundig arbeid med mye informasjon og analyser vil uansett gi resultater. (Grabo, 2002, s. 47). Det er interessant å se at al-Shabaab nå har en etterretningsorganisasjon, Amniyat, som antageligvis deler dette synet.

Intensjon (vilje)

Al-Shabaabs primære intensjon er å fjerne Somalias regjering og den FN (Forente Nasjoner) og AU (Afrikanske Union) støttede fredsbevarende styrken AMISOM (senere ATMIS), og de amerikanske styrkene. Årsaken til det er at dagens regjering og deres allierte representerer en motstand mot den islamske staten al-Shabaab ønsker med streng etterlevelse av Sharia-lover, fravær av likestilling og et brutalt straffesystem. (Standford, 2022).

"On behalf of the soldiers and the commanders in al-Shabaab, we pledge allegiance to you. So lead us to the path of jihad and martyrdom that was drawn by our imam, the martyr Osama."

10.2.2012, Mukhtar Abu al-Zubair, den gang leder av al-Shabaab. (CNN, 2012).

Etter alliansen med al-Qaida 2012 fikk gruppen en sterkere ideologisk motivasjon og utvidet sitt geografiske virkeområde fra somalisk regional kamp til global Jihad, og aktivt bruk av martyrer. Som en al-Qaida-affiliert er målet en islamsk stat, et kalifat. (Hoffman, 2017, s 98) Kalifatet er et enevelde styrt av en kalif, en direkte etterkommer av profeten Mohammed. Etter Mohammads død i 632 ekspanderte islam og de neste 3 generasjonene var preget av storhetstid og erobringer, imponerende kulturell og teknologisk utvikling. Wahhabi og Jihadi-Salafister (som blant annet al-Qaida og al-Shabaab) vil ha denne tiden, for ca 1400 år siden, tilbake. (Sitter, 2017, s 195; Caliphate, 2022). For al-Qaida, og al-Shabaab, er kalifatet et langsiktig mål, i motsetning til i ISIL, hvor kalifatet er et mål her og nå. (Sitter, 2017, s. 220; Al-Shabaab, 2022). Et regionalt kalifat (for eksempel på Afrikas horn), er siste det steget til et globalt kalifat, ifølge al-Qaidas 7 punkts-plan. (Hoffman, 2017, s 327).

For å kunne opprettholde styrke og motivasjon på bakken i Somalia, ga al-Shabaabs allianse med al-Qaida i 2012 en ny dimensjon, et høyere mål, som antageligvis var viktig for å kunne opprettholde gruppens aktivitet. Både det ideologiske store felles målet (global Jihad) og den «praktiske» løsningen (martyrer) kunne gi gruppen et bedre instrument for radikalisering og større slagkraft. Al-Qaida alliansen kan derfor ha vært brekkstangen som tok gruppen videre etter nederlaget i Mogadishu i 2011. Modus operandi for angrepet på

Westgate kjøpesenteret i Nairobi i 2013 er et resultat av al-Qaidas påvirkning. (Westgate shopping mall attack, 2013).

Terrorisme kan ses på som et fenomen, hvor dens motivasjon er basert på statiske fundamentale årsaker, som svake stater og religion. Terrorisme kan også ses på som en strategi/taktikk for å løse en oppstått situasjon eller provokasjon. (Sitter, 2017, s. 254). For al-Shabaab kan det sies at organisasjonen har gått fra å ha terrorisme som en strategi/taktikk, til å ha terrorisme som fenomen (samtidig med alliansen med al-Qaida). Helt siden selvstendighetene fra britene i 1962 har situasjonen i Somalia vært preget av kontinuerlig dårlige politiske, økonomiske og sosiale forhold, noe som gjelder for begge forklaringene. Fordi terrorisme har blitt al-Shabaabs fenomen, er det heller ingen enkel løsning på konflikten. Deres intensjon er for stor og uoppnåelig.

Kapabilitet (evne)

I de kommende avsnittene skal al-Shabaabs kapabilitet undersøkes ved hjelp av indikatorene: terrorhandlinger, rekruttering, våpen og modus operandi, finansiering og organisasjon.

Terrorhandlinger

Ifølge GTI (Global Terror Index) er Somalia rangert som det 3. mest terrorutsatte landet i verden. Det utføres angrep fra al-Shabaab omtrent hver uke, de fleste angrepene er med færre enn 10 døde, men al-Shabaab har også utført noen av historiens største terrorangrep, blant annet lastebilbombene i Mogadishu 14. oktober 2017 som drepte minst 587 mennesker. (GTI, 2022).

Hvis vi antar at angrepene fra al-Shabaab følger al-Qaidas strategier for utførelse av Jihad (Sitter, 2017, s. 232), har vi en tredelt inndeling: 1) «Lokal Jihad» som er direkte angrep på den nære fienden. I al-Shabaabs tilfelle, de somaliske myndighetene og de internasjonale styrkene. 2) Angrep utført av celler i andre land, spesielt i vestlig verden, men også lokalt. 3) Å beseire muslimske land (og endelig, hele verden) til å bli Islamske stater som kan fungere som kalifat. Ved å plassere angrepene i de tre kategoriene ser vi at alle angrepen faller under den

første kategorien. Det viser at gruppen ikke har verken celler eller kalifatambisjoner, for øyeblikket.

Al-Shabaabs internasjonale angrep bærer preg av å hindre etablering av organisert internasjonal motstand, som kan ramme Somalia, ikke strategiske angrep for å etablere en ny islamsk stat. Ved det første angrepet al-Shabaab utførte utenfor Somalia, mot tilfeldige som så på VM-finalen i fotball i 2010, i Kampala i Uganda (kampen ble spilt i Johannesburg), uttale gruppen at dette er hevn for Ugandas engasjement i AMISOM-styrkene og en advarsel til alle som engasjerer seg på somaliske myndigheters side. (2010 Kampala bombings, 2022). Slike angrep vil naturligvis ikke gi al-Shabaab sympati blant de lokale tilfeldige ofrene, men det er en effektiv måte å spre frykt blant befolkningen, som igjen kan påvirke myndighetenes vilje til å kjempe imot en fiende i et annet land, da kostnaden (tap av menneskeliv) betales på hjemmebane.

Et angrep mot befolkningen kan likevel gagne terrororganisasjonen, da det tvinger befolkningen til å velge side, og derfor eliminerer gråsonen (Sitter, 2017, s. 272).

Det kan se ut som al-Shabaabs er usikre på om de største angrepene vil svekke støtten blant folk, da de ikke offisielt har tatt på seg ansvaret for det store angrepet 14. oktober 2017 hvor 587 mennesker døde, de fleste sivile somaliere. (14 October 2017 Mogadishu bombings, 2022).

Kenya har tette bånd til Somalia, både gjennom Kenyas engasjement i AMISOM, historiske konflikter og fordi Kenya aktivt angrep ICU i 2011. Angrep på Kenya i dag er for å hindre kenyansk engasjement i AMISOM og må derfor sies å være «lokal Jihad». Angrepene i Kenya utgjør kun 6% av al-Shabaabs aktivitet, men rammer oftere sivile, enn angrepene i Somalia, antageligvis fordi Kenya har en stor turistindustri som er sensitiv for terrortrusselen. (GTI, 2022).

Det siste store angrepet på ATMIS (African Union Transition Mission In Somalia) etterfølgeren til AMISOM, på en militærbase i nord for Mogadishu, 4.5.2022. (Voanews, 2022), føyer seg inn i rekken av typiske angrep i Somalia. Dette angrepet må også sies å være et angrep for å redusere aktiviteten til de internasjonale styrkene, som samsvarer med plikten til «lokal Jihad». (GTI, 2022).

Terrorisme er asymmetrisk krigføring hvor partenes innsats og resultat ikke samsvarer. Al-Shabaabs angrep mot internasjonale militære styrker kan enten svekke fienden (hvis den faktisk skades og reduseres), eller vekke sympati med al-Shabaab (hvis fienden slår tilbake). Effekten av militære motangrep etter terrorangrep er ofte sympati og ny-rekruttering, og ikke seier. Tom Parker kaller dette «Terrorfellen» fordi angrepets respons blir et angrep på seg selv. (Sitter, 2007, s. 271, TCT Tom). Terrorisme og geriljakrig har asymmetrisk krigføring til felles.

«The guerilla wins if he does not lose. The conventional army loses if it does not win.». Sitat fra Henry Kissinger. (The Washington Post, 2022a).

Denne påstanden er viktig i vurdering av anti-terror strategi, men for USAs engasjement mot al-Shabaab er det kanskje ikke helt riktig? USA frykter mest terrorangrep i USA, og antar at de kan hindre det, hvis al-Shabaab blir holdt tilstrekkelig nede lokalt. Selv om USA har erfaring og informasjon som tilsier at al-Shabaab ikke kan bekjempes, vil deres mål om å hindre angrep på amerikansk jord, likevel kunne innfris.

Rekruttering

Ifølge Louise Richardson er det 3 hovedmotiver for hvorfor noen velger å knytte seg til en terrororganisasjon: hevn, tilhørighet og reaksjon. (Sitter, 2017, s. 260). Men hvorfor vil noen bli med i en ekstrem gruppe og utføre ekstreme handlinger, som den jihadi-salafistiske gruppen al-Shabaab?

I en undersøkelse hvor det ble spurt om hva som var utslagsgivende for at de ble med al-Shabaab ble det i 39 % av tilfellene begrunnet med økonomi. Medlemmer av gruppen hevder de har en inntekt på mellom 150-500 USD/måned. 20 % svarte at de gjorde det i solidaritet med muslimer i verden, blant annet i Palestina og Irak, samt misnøyen med vantro i Somalia og en generell beskyttelse av Islam. Den tredje største gruppen på 11 %, svarte at de ble tvunget til å bli med. En stor del svarte at de angret på at de ble med i gruppen, fordi de ble med av personlige grunner, mer enn ideologiske. (The Institute for Security Studies, 2014)

Al-Qaida er gode på å forstå sosiale strukturene i grupper og klaner. Det gjør at rekrutteringsprosessen ikke er (eller oppfattes som) en vervekampanje, men mer en naturlig utvidelse av en vennekrets, klan eller familie. Al-Qaida vil ikke rekruttere tilfeldige, men utvide gruppen fra de eksisterende medlemmene. (Cronin, 2009, s. 172). Det kan ta flere år fra medlemmene er rekruttert til det utføres et terrorangrep, i den perioden vil en radikaliseringsprosess være nødvendig. Sterk gruppetilhørighet og liten kritisk motstand, på grunn av lavt utdanningsnivå og tradisjonell lojalitet til klanledere, gjør at radikalisering av medlemmer fungerer godt. (McCauley & Moskalenko, 2008).

Somalias situasjon som en «fail state» og derav dårlige fremtidsutsikter, gjør at mange grupper blir sårbare. Rekruttering av barn skjer ved at foreldre gir bort barna, i mangel på ressurser til å underholde dem, eller gjennom al-Shabaabs kidnappinger. Al-Shabaabs beryktede etterretnings-organisasjonen Amniyat, er viktig for å tvinge barn og voksne til å bli med i al-Shabaab. Det er dokumentert at det kidnappes barn ned til 9 års alder, noen ganger ved at hele skoleklasser blir tatt. FN antar at over halvparten av al-Shabaab er barn. (BBC, 2019; Threats al-Shabaab, 2022).

Rekruttering av fremmedkrigere fra USA, Kenya og andre vestlige land utgjør en relativt liten andel, men får stor oppmerksomhet, da de ofte er konvertitter som kan brukes til propaganda for terrorgruppen. USA bruker derfor uforholdsmessig mye ressurser på å hindre amerikanere å dra til Somalia. Hjemvendte diaspora-somaliere som har blitt radikaliserert i vesten har spilt viktige roller i terroraksjoner. (Westgate shopping mall attack, 2013). Hjemvendte fremmedkrigere, som har vært et stort problem med vestlige ISIL-krigere, har ikke vært en aktuelt for al-Shabaab-krigere, enda. (The Institute for Security Studies, 2014).

Våpen og Modus Operandi

Når al-Shabaab oppstod i 2006 var fienden den etiopiske invasjonstyrken og de somaliske myndighetene, som al-Shabaab utsatte for gerilja lignende angrep, ved bruk av håndvåpen. Etter al-Shabaab ble en del av al-Qaida i 2012 og ideologisk nærmere knyttet til global jihadisme, ble bruk av selvmordsbomber deres modus operandi. Dette skjedde parallelt i mange islamistiske grupper, fra «9/11», men i

akselererende tempo etter 2005. Al-Shabaab fikk også opplæring av al-Qaida til å bruke selvmordsbomber. (Cronin, 2009, s. 139, og Threats al-Shabaab, 2022). Fordelene med selvmordsbomber er mange; de er billige, visuelle i media, smarte («poor man's smart bomb»), presise og krever ingen fluktvei etter angrepet (!). Dessuten sprer de en ekstrem usikkerhet og frykt, noe som er en av grunnsteinene i terrorisme. I Koranen er det forbudt å ta sitt eget liv, men martyrdom er ok, ifølge jihadistene. (Hoffman, 2017, s. 168).

“We love this kind of death for Allah's cause as much as you like to live”

Osama bin Laden til CNNs Peter Arnett i 1997. (Cronin, 2009, s. 143).

Selvmordsaksjoner har vært brukt sporadisk opp gjennom historien, blant annet av Japanske Kamikaze-piloter under 2. verdenskrig. Selvmordsbomber ble brukt av anarkister på 60-tallet gjennom «propaganda by deed» som i sin ideologi var inspirert av Narodja Volya som gjennomførte det som kan sies å være det første terrorangrepet, på Tsar Alexander ii i 1881. (Hoffman, 2017, s. 5-7). Både IRA og ETA har hatt selvmordsbomber som sitt viktigste våpen, og med selvmordsbombene på den amerikanske og franske militærbasen i Beirut i 1983, fikk vi se starten på det har blitt signaturen til islamske terrorangrep. (Sitter, 2017, s. 188). Selvmordsbomber har i tillegg til den fysiske sprengkraften også en psykologisk dimensjon, da det viser en radikal fryktløs evne til å gjennomføre.

Bombene trenger sprengstoff, som kan finnes i de store mengdene krigsmateriell etterlatt fra den kalde krigen og de somaliske borgerkrigene. Ammunisjonen kan gjenbrukes i en IED (Improvised Explosive Device), en enkel ikke-konvensjonell hjemme-konstruert bombe. (Hiraal Institute, 2022). Tilgangen på etterlatt ammunisjon er nå mindre og al-Shabaab har derfor begynt å lage sprengstoffet selv, TATP, «gjødselbombe», som det er lett å skaffe råvarer til. (TCT, Thomas).

De fleste angrepene i dag er selvmordsangrep med VBIED (Vehicle Born Improvised Explosive Device), plassert i et kjøretøy. I målrettede angrep mot for eksempel militærbaser i rurale områder, er det vanlig å kombinere VBIED selvmordsbomber med RPG-bombekastere og skytevåpen. Det er gir mulighet for å stjele våpen eller kidnappe for å kreve løsepenger. Et 3-trinns angrep på hoteller

er vanlig i urbane områder hvor al-Shabaab ikke har kontroll: først et VBIED angrep, så et en ny VBIED når det har ankommet ambulanser, hjelp og skuelystne, til slutt en gruppe al-Shabaab soldater som skyter til de selv blir martyrer for myndighetenes styrker. (BBC, 2015). Angrep på hoteller er målrettet mot somaliske ledere og myndighetspersoner som ofte bor på hotell i lange perioder, inspirert av en den tidligere somaliske nomadiske kulturen.

AMISOM og SAF (Somali Armed Forces) har intensivert kontrollen på vei inn i Mogadishu, noe som har økt bruken av bærbare IED, som ikke blir avslørt så lett. Det har også blitt beslaglagt koffertbombe på flyplass, lagd av al-Shabaab. (Voanews, 2022b; Congressional Research Service, 2020). Dette viser nok en gang organisasjonens evne til å tilpasse seg de lokale forholdene.

Al-Shabaab har en profesjonell innkjøpsorganisasjon som operer på samme måte som en vanlig produksjonsbedrift, med både legale og illegale leverandører. Det årlige innkjøpsbudsjettet for våpen er antatt til å være 24 millioner USD. De har fabrikker som kan lage TATP (flere ganger større enn angrepet i Oslo 22.7.2011) og IED i Somalia. Det er beslaglagt og brukt bombekastere, droner, samt luftvern-missiler. For å optimalisere angrepene har al-Shabaabs etterretning, Amniyat, spilt en sentral rolle, og antas å være bedre enn myndighetenes etterretning. (Hiraal Institute, 2022). Al-Shabaab har også brukt droner, men hittil mest til observasjon. Selv en enkel drone-leke kan bære en liten bombe, som da vil gi psykologisk makt i den kontinuerlige frykten for plutselige angrep. (TCT, Thomas).

Selv i land med god kontroll og overvåkning, som Norge, er det mulig å lage en TATP uten å bli avslørt. I Somalia, hvor etterretning er dårlig og handelen ikke er like sporbar, vil det være umulig å hindre produksjon av bomber. Den gjeldende våpenembargoen har paradoksalt nok rammet myndighetenes styrker og AMISOM, hardere enn al-Shabaab. (Allafrica, 2022).

Det er grunn til å tro at al-Shabaab snart tar i bruk håndholdte luftvern-missiler som kan treffe fly i marshøyde. Da kan al-Shabaab angripe USA, Israel eller vesten, direkte fra egen jord, i tråd med målene for al-Qaidas «kamp mot den fjerne fiende». (Zimmerman, 2021).

Finansiering

Generelt er lovlige inntektskilder den mest vanlige måten å finansiere terrororganisasjoner, fordi det er lettere å «gå under radaren» hvis transaksjoner og oppførsel ikke er kriminell (TCT, Emilie).

Kostnadene for å drive terrorgrupper varierer stort avhengig av modus operandi, en IED koster under 1.000 USD, mens avanserte våpen (antiluftvern, droner, RPG etc), kjøretøy og flybilletter er dyrt. I en undersøkelse av al-Shabaab er det beregnet et årlig budsjett på ca. 100 millioner USD. (Hiraal Institute, 2022). Av dette antas at ca. 1/3 våpenkostnader, 1/3 lønnskostnader (hvis vi antar at 6.000 personer har i gjennomsnitt 500 USD/måned) og 1/3 av budsjettet går til annet utstyr som etterretning og administrasjon.

Lokale klaner i Somalia har i lang tid krevd inn skatt, gjennom kontroll av handel og smuglerruter. Al-Shabaab har overtatt mye av denne skatteinnkrevningen, og i tillegg innført «beskyttelsesskatt» for næringslivet og regelrett driver med utpressing, etter kjente mafiametoder. Det beryktede etterretningsorganet Amniyat gjør dette arbeidet effektivt. Al-Shabaab har også drevet med piratvirksomhet i Adenbukta, krevd løsepenger for gisler etter kidnapping av turister og NGO-arbeidere i Kenya. Den norske bistandsarbeideren Astrid Sehl i Flyktninghjelpen i 2013. Gruppen driver med «legal» eksport av trekull og sukker, begge deler forsøkt stoppet av FNs handelsforbud. (The New York Times, 2008; NRK, 2013; Council on Foreign Relations, 2022).

Kidnappinger er ressurskrevende og gir et lite økonomisk (taktisk) resultat, det har derimot en stor (strategisk) fryktfaktor. (TCT Ellen). Det er likevel naturlig at al-Shabaab heller fokuserer på innkreving (enn kidnapping), fra havner og veikryss, hvor én post kan ta inn 5.000 USD per dag, risikofritt. I en tidlig fase av al-Qaida alliansen fra 2012 fikk al-Shabaab antageligvis økonomisk støtte, det gjøres ofte i sammenheng med opplæring eller hospitering av al-Qaida personell til affilerte gruppene. (TCT, Emilie). Det har også vært spekulert i om al-Shabaab har vært finansiert av Eritrea, spesielt i perioden for invasjonen fra Etiopia i 2006-2009, FN innførte en boikott av Eritrea for å hindre dette i 2011. En annen viktig

inntektskilde for al-Shabaab er fra diaspora, utflyttede Somaliere, blant annet i Norge, som overfører penger via Hawala-systemet. (Stanford, 2022).

Organisasjon

“Al Shabab remains Al Qaeda’s largest, wealthiest and most deadly affiliate.” Stephen Townsend, sjef for den amerikanske Afrika-kommandoen. (The New York Times, 2022b).

Al-Shabaab har 10.000 medlemmer, de er godt organisert, omtrent som i en regjering, med departementer for blant annet media, finans, helse, våpen og etterretning. De har også delt inn landet i «fylker» med lokal administrasjon. Den solide strukturen gjør gruppen robust, og har ved flere anledninger vist at likvidering av ledere, ikke stopper aktiviteten. (Hiraal Institute, 2022; Council on Foreign Relations, 2022).

Al-Shabaab er organisert med et bedre informasjonssystem, og samler inn mer skatt, enn myndighetene. (Hiraal Institute, 2022). Skattene tilfaller ikke Somalierne, men brukes til drift av organisasjonen. I Somalia er nesten alle misfornøyd med hva de får tilbake fra al-Shabaab, bortsett fra «fravær av mer utpressing». Det er eksempler på at ansatte i myndighetens militære betaler skatt til al-Shabaab, fordi det ikke er noen annen løsning. (BBC, 2020).

Al-Shabaabs brutalitet og fryktstrategi har vært sammenlignet med andre terrorregimer, som Sovjets Stalinregime. (BBC, 2019).

Da er det paradoksalt at ATMOS og myndighetenes kamp for å bekjempe al-Shabaab ikke har større oppslutning, etter 15 års aktivitet. (The International Crisis Group, 2021). Det kan skyldes klansamfunnets motstand mot myndigheter, og al-Shabaabs mediestrategi. Gjennom egne mediekkanaler (radiokanaler og internett) kan gruppen kommunisere direkte til folk, uten kritiske spørsmål. Internasjonale medier og forskningsinstitusjoner vil lett kunne avfeies som fiendtlig propaganda, Kafir.

For å forstå hvor altomfattende Al-Shabaab organiserer Somalia, kan eksempelet med gruppens forbud mot plastposer nevnes. Det kan virke absurd at al-Shabaab er bekymret for plastforurensing, men det er også en påminnelse om at organisasjonen mener alvor i deres ambisjoner for fremtiden.

Trusselutvikling

Hvis vi ser bort fra den spesielt høye terroraktiviteten i hele verden i 2014-2016, og justerer for litt mindre aktivitet under COVID-19, har al-Shabaab en stabil økning i sine angrep, både i antall og kompleksitet. Til tross for at myndighetene og de internasjonale styrkenes er mange ganger større enn al-Shabaab, er det tydelig at al-Shabaab er flinkere til å tilpasse seg og har bedre våpentilfang. De internasjonale og somaliske styrkene sliter med strategi og finansiering. Al-Shabaab har klare mål, mye ressurser og etterretningsinformasjon, som gjør at de kan erobre større områder av Somalia, og kanskje hovedstaden. Store strukturelle endringer vil imidlertid oppdages av internasjonal etterretning før de skjer.

Det er en generell trend blant al-Qaida og ISIS affilerte at de bruker mindre energi på å angripe den «fjerne fienden», men heller samarbeider med lokale grupper for å slå den «nære fienden», ekspandere og bygge opp solide organisasjoner. (Zimmerman, 2021).

Al-Shabaabs suksess med å dyrke fiendebilder og ha globale ambisjoner ser riktignok ut til å fungere bra. En annen viktig ingrediens for al-Shabaabs suksess, er de fortsatt dårlige levevilkårene og myndighets mislykkede styring.

Sannsynlighetsvurdering og konklusjon

Al-Shabaab har innfiltret hele det somaliske samfunnet og er en av verdens best organiserte og mest slagkraftige terrorgrupper. Hvorvidt dette kan ramme norske diplomater tilknyttet på den norske ambassaden i Nairobi, er avhengig av de norske diplomatenes roller som :1) norsk diplomat, 2) «vestlig eller turist», 3) vanlige innbygger. Vurderingen tar ikke hensyn til spesielle sikkerhetstiltak.

PSTs definisjon av sannsynlighet:

1. Meget sannsynlig. Det er meget god grunn til å forvente. Over 90 % sannsynlighet.
2. Sannsynlig. Det er grunn til å forvente. Mellom 60–90 % sannsynlighet.

3. Mulig. Det er like sannsynlig som usannsynlig. Mellom 40–60 % sannsynlighet.
4. Lite sannsynlig. Det er liten grunn til å forvente. Mellom 10–40 % sannsynlighet.
5. Svært lite sannsynlig. Det er svært liten grunn til å forvente. Under 10 % sannsynlighet.

Norge har ingen direkte rolle i konflikten med al-Shabaab, bortsett fra at EU/EØS sponsorer AMISOM. Norge har ikke, som USA og flere andre land, definert al-Shabaab som en terrorgruppe. Siden al-Qaidas ambassadeangrep for 22 år siden har ikke det vært ambassade-angrep, hvis en ser bort fra i Mogadishu. Norske diplomater er på møter og konferanser på hotell hvor det er andre diplomater eller somaliske myndighetspersoner som kan være på al-Shabaabs dødsliste.

Norsk diplomat som jobber i Kenya: 4

Norsk diplomat som jobber i Somalia: 2

Al-Shabaab anser både vesten, FN og bistandsorganisasjoner som fiender, men det er svært sjeldent at de blir angrepet utenfor Somalia. Turistbransjen i Kenya er sårbar for terrorangrep, men kidnappinger er ikke så vanlig lenger.

«vestlig eller turist» på reise i Kenya: 5

«vestlig eller turist» på reise i Somalia: 3

Som vanlig innbygger er det viktig å ikke gjøre noe som tiltrekker oppmerksomhet, og ikke være på feil sted til feil tid. Hvorvidt det er tryggere å ikke bo på de mest profilerte hotellene, til tross for at de er de best fysisk sikrede, må avveies.

Som vanlig innbygger i Kenya: 5

Som vanlig innbygger i Somalia: 4

Vedlegg: Referanser/litteraturliste

- 14 October 2017 Mogadishu bombings (2022). I Wikipedia. Hentet fra [14 October 2017 Mogadishu bombings - Wikipedia](#)
- 2010 Kampala bombings. (2022). I Wikipedia. Hentet fra [2010 Kampala bombings - Wikipedia](#)
- Africanews. (2022). [U.S. to redeploy troops to Somalia to counter Al Shabaab | Africanews](#)
- AllAfrica, 2022. [Somalia Arms Embargo is Failing, Research Says as Al-Shabaab Stockpiles Weapons - allAfrica.com](#)
- Al-Shabaab. (2022). I FN. Hentet fra [Al-Shabaab \(fn.no\)](#)
- BBC. (2015). [Why does al-Shabab target hotels? - BBC News](#)
- BBC. (2019). [Somalia's frightening network of Islamist spies - BBC News](#)
- BBC. (2020). [Somalia conflict: Al-Shabab 'collects more revenue than government' - BBC News](#)
- Caliphate. (2022). I Britannica. Tilgjengelig her [Caliphate | History, Empire, Meaning, & Definition | Britannica](#)
- CNN. (2012). [Al-Shabaab joining al Qaeda, monitor group says - CNN](#)
- Congressional Research Service (2020). [Al Shabaab \(fas.org\)](#)
- Council on Foreign Relations. (2022). Hentet fra [Al-Shabab | Council on Foreign Relations \(cfr.org\)](#)
- Cronin, A. K. (2009). How Terrorism Ends, Understanding the decline and demise of terrorist campaigns. Princeton University Press, Princeton and Oxford.
- Grabo, C. M. (2002). ANTICIPATING SURPRISE Analysis for Strategic Warning, Library of Congress Control Number 2002115175, ISBN 0-9656195-6-7
- GTI. (2022). Institute for Economics & Peace. Global Terrorism Index 2022: Measuring the Impact of Terrorism, Sydney, March 2022. Available from: [Peace Research, Presentations & Resources Free to Download \(visionofhumanity.org\)](#)
- Hiraal Institute. (2022). Al-Shabaabs Arsenal: From Taxes to Terror. Hentet fra [Hiraal Institute – Addressing Horn of Africa’s security challenges](#)

- Hoffman, B. (2017). Inside terrorism. Columbia University Press, New York
- Linda Nchi. (2022). I Critical Threats. Hentet fra [Operation Linda Nchi | Critical Threats](#)
- McCauley, C. & Moskalenko, S. (2008). Mechanisms of Political Radicalization: Pathways Toward Terrorism. Tilgjengelig fra [Full article: Mechanisms of Political Radicalization: Pathways Toward Terrorism \(tandfonline.com\)](#)
- Nesser, P. (2015). Islamist terrorism in Europe, A history. Hurst & Company, London (Al-Qaida, s27)
- NRK. (2013). [Angrepet i Dadaab – Dokumentar \(nrk.no\)](#)
- Sitter, N. (2017). Terrorismens Historie, Dreyers Forlag, Oslo
- Somalia war. (2022). I Wikipedia. Hentet fra [Somalia War \(2006–2009\) - Wikipedia](#)
- Somalia. (2022). I Wikipedia. Hentet fra [Islamic Courts Union - Wikipedia](#)
- Stanford. (2022). Fra Standford. Hentet fra [FSI | CISAC | MAPPINGMILITANTS CISAC - MMP: Al Shabaab \(stanford.edu\)](#)
- TCT. Thomas, Emilie, Ellen, Tom. Forelesning våren 2022, MAN5127 - Terrorism & Counter-Terrorism BI
- The Institute for Security Studies. (2014). Radicalisation and al-Shabaab recruitment in Somalia Anneli Botha and Mahdi Abdile. Hentet fra [Home page - ISS Africa](#)
- The International Crisis Group. (2021). [Reforming the AU Mission in Somalia | Crisis Group](#)
- The New York Times. (2008). [Opinion | Piracy is terrorism - The New York Times \(nytimes.com\)](#)
- The New York Times. (2022a). [\(Biden Approves Plan to Redeploy Several Hundred Ground Forces Into Somalia - The New York Times \(nytimes.com\)\)](#)
- The New York Times. (2022b). [US Carries Out First Airstrike in Somalia Since August - The New York Times \(nytimes.com\)](#)
- The Washington Post. (2022). [Opinion | President Trump's guerrilla warfare - The Washington Post](#)
- Threats al-Shabaab. (2022). Fra The Counter Extremism Project (CEP) [Al-Shabaab | Counter Extremism Project](#)
- Voanews. (2022a). [At Least 30 Burundian AU Soldiers Killed in Al-Shabab Attack, Official Says \(voanews.com\)](#)

- Voanews. (2022b). [Al-Shabab Surge in Somalia's Suicide Attacks 'Change of Tactics,' Experts Say \(voanews.com\)](#)
- Westgate shopping mall attack. (2013). I Wikipedia. [Westgate shopping mall attack - Wikipedia](#)
- Zimmerman K. (2021). Al Qaeda & ISIS 20 Years After 9/11. Hentet fra [Al Qaeda & ISIS 20 Years After 9/11 | Wilson Center](#)